

Berna Karagözoğlu

<https://orcid.org/0000-0001-7867-4724>

Associate Professor, Agri Ibrahim Çeçen University, Faculty of Arts and Sciences, Department of History, Turkey, brnkrzgzl@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Karagözoğlu, B. (2024). Güney Hindistan'ın Hadramî Seyyidleri. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 11 (3), 1713-1722.

Güney Hindistan'ın Hadramî Seyyidleri

Öz

Güney Hindistan'daki Hadramî seyyidleri, Yemen'in Hadramî bölgesinden İslam'ı yayma, dini öğretme, sosyal hizmetlerde bulunma ve ticaret yapma gibi sebeplerle Hindistan'a göç etmişler; ve Hindistan'ın Kerala bölgesinde faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Hadramî seyyidlerinin Malabar'da ve Hindistan'ın Batı kesimlerine olan katkıları bir hayli fazladır. Seyyidler, sufizm geleneğinin ülke çapında daha çok geniş kitlelere yayılmasında etkin olmuştur. Hadramî Seyyidleri, genellikle dini eğitim vermek, toplumsal hizmetler sunmak ve manevi rehberlik yapmak gibi faaliyetlerde bulunmuşlardır. Kerala'daki Müslüman cemaatler arasında saygın şahsiyetler olarak anılan seyyidler, dini merasimlerin ve toplumsal etkinliklerin önemli birer parçasıdır. Bunun yanı sıra Hadramî Seyyidleri, Kerala'deki ticaret ve ekonomik faaliyetlere ülke çapında katkı sağlamıştır. Bir kesim ticaret ve iş dünyasında önemli roller üstlenirken, diğer kesim de yerel ekonomik kalkındırmada etkin olmuşlardır. Abdullah b. Alevî el-Haddâd, ise Hadramut'ta yaşamış 13. yüzyılın başlarında tasavvufa yönelen Bâ Alevî tarikâtının kurucusudur. Bâ Alevîyye topluluğu ise kuşaklar boyunca nesilden nesile öğreti ve uygulamalarını aktarmayı amaç edinmiştir. Bu durum Bâ Alevîyye bulunduğu bölgelerin manevi atmosferini derinden etkilemiş ve şekillendirmiştir. Tarikâtın öğreti ve uygulamaları, ahlaki ve manevi bir rehberlik sunarak, Hintli bireylerin ve toplumunun daha iyi bir yaşam sürmelerine katkıda bulunmuştur. Çalışmamızda

ülkemizde hakkında fazla bilgiye rastlanılmayan, Hindistan'da İslam'ın gelişimine katkıda bulunan ve yön veren Hadrâmî Seyyidleri, onların faaliyetleri ve Alevîyye tarikâtı tanıtılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadramî Seyyidleri, seyyid Alevî, Aleviyye tarikâtı

Hadrami Sayyids of South India

Abstract

The Hadrami sayyids of South India migrated to India from the Hadrami region of Yemen for reasons such as spreading Islam, teaching religion, performing social services and trading; and continued their activities in the Kerala region of India. The contribution of Hadrami Sayyids in Malabar and the Western parts of India is considerable. The Sayyids were instrumental in spreading the Sufi tradition to a wider audience throughout the country. Hadrami Sayyids have generally engaged in activities such as providing religious education, social services and spiritual guidance. Seyyids, who are recognised as respected personalities among the Muslim communities in Kerala, are an important part of religious ceremonies and social events. In addition, Hadrami Sayyids have contributed to the trade and economic activities in Kerala throughout the country. While some of them played important roles in trade and business, others were active in local economic development. Abdullah b. Alawî al-Haddād, who lived in Hadramawt in the early 13th century, was the founder of the Bâ Alawî sect, which turned to mysticism. The Bâ Alawîyya community has aimed to pass on its teachings and practices from generation to generation for generations. This has deeply influenced and shaped the spiritual atmosphere of the regions where Bâ Alawîyye is located. The teachings and practices of the sect have contributed to the better life of Indian individuals and society by providing moral and spiritual guidance. In this study, we will try to introduce the Hadrâmî Sayyids, who contributed to and guided the development of Islam in India, their activities and the Alawîyya sect, about which there is not much information in our country.

Keywords: Hadrami Sayyids, Sayyid Alawi, Alawîyya sect

Giriş

Hindistan'ın zengin tarihi, farklı kültürlerin, dinlerin ve uygarlıkların bir araya gelmesiyle şekillenmiştir. Ariler, Mauryalar, Gupta İmparatorluğu, Delhi Sultanlığı, Babür Devleti, Maratha İmparatorluğu ve daha birçok medeniyet, Hindistan'ın tarih sahnesinde önemli roller oynamıştır. Bu medeniyetlerin her biri, Hindistan'ın kültürel ve tarihsel zenginliğine katkıda bulunmuş ve ülkenin karakterini şekillendirmiştir. Hinduizm, Budizm, Jainizm, İslam, Hristiyanlık, Sikhizm ve diğer dinlerin yanı sıra Hint felsefesi ve bilimi de Hindistan'ın tarihini etkilemiştir. Bu çeşitlilik ve zenginlik, Hindistan'ı benzersiz bir tarih ve kültür birikime sahip bir ülke haline getirmiştir.

Türklerin Hindistan tarihinde önemli bir yeri vardır. Özellikle İslam döneminde, çeşitli Türk hükümdarlar ve fetihler, Hindistan'ın siyasi ve kültürel gelişimine büyük etki yapmıştır. İslam'ın Hindistan'a girişi, Müslüman Türk hükümdarların yönetimi altında gerçekleşmiştir.

Afganistan'da kurulan Gazneliler (963-1186) önce Horasan, Hârezm ve İran'ı sonra Hindistan'ı topraklarına katmış; Orta Asya'dan Hindistan'a kadar genişleyen bir devlet kurarak bölgedeki siyasi ve kültürel dengeleri değiştirmişlerdir. Süreç içerisinde Türk hükümdarları bölgedeki egemenliklerini sağlamlaştırmış ve Hindistan'ın farklı bölgelerine yayılma olanağı bulmuştur. Ayrıca Gazneli seferleri sırasında Hint altkıtası'nın zenginliklerinden yararlanma fırsatı ele geçiren Türk hükümdarlar Hindistan tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Özellikle Delhi Sultanlığı (1206-1526) ve Bâbü Devleti (1526-1858)'nin Türk kökenli hanedanları Hint Delhi tarihine yön veren önemli şahsiyetlerdir. Delhi Sultanlığı, 13. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar (Farooqi,1994) Hindistan'ın büyük çoğunluğunu kontrolü altına alan bir Türk Müslüman hükümdarlıktır. Bâbü Devleti ise 16. yüzyılda kurulan ve 19. yüzyıla kadar (Basuğuy, 2013). Hindistan'ın büyük bir bölümünü yöneten bir Türk-Moğol hanedanlığıdır.

Türkler Hindistan'da hem siyasi yönde hem de kültürel alanlarda da ses getiren değişimlere imza atmıştır. Hindistan'da Türk mimarisi, edebiyatı ve sanatı önemli bir yere sahiptir. Bâbü İmparatorluğu döneminde, Türk kültürü ve sanatı Hindistan'da gelişmiş ve zenginleşmiştir. (Macun,1990). Günümüzde dahi Hint coğrafyasında Türk kökenli Müslüman topluluklar bulunmaktadır. Hindistan'daki Türkler, ülkenin dini ve kültürel mozaiklerinden birini oluşturmuşlar; ve tarih boyunca Hindistan'ın gelişiminde önemli bir rol oynamışlardır.

Hint topraklarında İslam dini daha çok Türkler aracılığıyla tanınmış tarikâtlara Türk hükümdarların verdiği destek İslam'ın alt kıtada hızla yayılmasına sebep olmuştur. İslam'ın farklı yönlerini ve dini uygulamalarını temsil eden bu tarikâtların her biri kendi öğretileri, ritüelleri ve manevi liderleriyle Hindistan'da geniş bir taraftar kitlesine ulaşmıştır.

“Güney Hindistan'ın İslâmlaşma süreci ve şekli, yarımadaının kuzeyinden farklıdır. Kuzeyde İslâmlaşma, bölgeye yakın Müslüman ülkelerin maddî ve manevî desteğiyle, fetihlerle ve Türk-Fars kökenli tarikatlarla gerçekleşmiştir. Güney bölgelerde ise ticaret erbabı ile Arap Yarımadasından gelen Kâdiriyye, Rifâiyye ve Şâzeliyye gibi tarikatların etkinliklerinden bahsedilebilir” (Ujampady, 2023, s. 10).

Çoklu din, dil ve kültürü barındıran, tarıma elverişli bir iklim ve coğrafyaya sahip olan Hint alt kıtası verimli topraklarından çıkartılan tarım ürünleri, hububat, tropikal meyve ve sebzelerinin yanı sıra baharat, tuz, ipek, mücevher, pamuklu kumaş ve diğer değerli ürünleri ile antik çağlardan beri tacirler için cazibe merkezi olmuştur. Zamanla Hint Okyanusu ve limanlar (Kalküta, Surat, Bombay ve Goa) Orta Doğu, Afrika ve Avrupa'dan gelen tüccarların uğrak noktası haline gelmiştir.

Bilindiği gibi Arap Yarımadası'nda çok eski tarihlerden itibaren halk, ticaretle öne çıkmaktadır (Yüksel, 1994). Peygamberimiz de kendisine peygamberlik vahyi gelene kadar

ticaretle uğraşmıştır. O dönemde ticari faaliyetler Bedevîler tarafından kara ve deniz yolu ile yapılmaktadır. Yüklenen malların bir kısmı kervanlarla gönderilmiş bir kısmı da Umman sahiline yakın şehirlerden hareket ederek deniz yolu ile Hindistan'a ulaştırılmıştır.

Ticari faaliyetlerin yoğunluğu ile öne çıkan şehirler, uzak diyarların tacirlerini bir araya getirmiştir. *Debba*¹, eski çağlarda panayırların kurulduğu, Doğu'dan ve Batı'dan tüccarların uğradığı Fars, Rum, Çin, Hint, Arap dillerinde sözcüklerin sıkça paylaşıldığı ticaret merkezlerinden biridir (Sarıcık, 2013). Çalışmamızın asıl konusunu teşkil eden Hadramî Seyyidleri, İslam'ın Hindistan'da yaygınlaşması sürecinde aktif rol oynamışlardır. Hadramîler bu süreçte halkla samimi ilişkiler kurmuş, sosyo -kültürel yapının gelişimine katkıda bulunmuşlardır.

1.Kerala'da İslâm

Hindistan'ın güneybatı kesiminde yer alan Kerala eyaleti, dini çeşitliliği ve zengin kültürel mirasıyla bilinen bir eyalettir. Kerala, dini içerik bakımından Hinduizm, İslam, Hristiyanlık ve daha düşük oranda diğer dinlerin karışımından oluşmaktadır. Bununla birlikte, Kerala'nın toplam nüfusunun yaklaşık %26,56'sı Müslüman'dır (Vital Statistics Division Department of Economics & Statistics, 2020).

Kerala'da İslam'ın kökeni ve yayılması hususunda tarihçiler arasında ortak bir görüş bulunmamaktadır. Tarihçilerin bir kısmı İslam'ın Sind'de Arapların gelmesinden çok daha öncesinde Kerala'ya ulaştığı fikrini benimserken; bir kısmı da Kerala'da bulunan Müslümanların ticaret ilişkilerinin başladığı zamana kadar uzandığı düşüncesini savunmaktadır. Tarihçiler, Arabistan'dan gelen tüccar gemilerinin Kerala kıyılarına geldiğini gösteren kanıtlar sunarak Kerala'nın Batı Asya bölgesinden tüccarları çektiğini, orada yetişen mahsüllerin Avrupa pazarlarında büyük talep gördüğünü, 6. ve 7. yüzyıllarda, Hz. Muhammed'in öğretilerinin Arap tüccarlar aracılığıyla Kerala kıyılarına ulaşmış olabileceğini düşünmektedirler. Ayrıca tarihçiler, Kerala'da İslam'ın yayılışına Chera hükümdarı olan Cheraman Perumal'ın İslam'ı kabul etmesi ve sonrasında Mekke'ye hac ziyaretinde bulunmasını sebep göstermektedir (State Council of Educational Research & Training, 2016, s. 115).

Kerala'da bulunan Hadrâmîler, özellikle İslam inancını temsil eden önemli bir grup olarak öne çıkmaktadır. Hadramiler, Yemen'in Hadramaut bölgesinden göç edip Hint Okyanusu kıyılarına yerleşen bir topluluktur. Hadrâmî seyyîdleri, Kerala'nın Müslüman topluluğunda önemli bir rol oynamıştır. Farklı inanç sistemlerinin bir arada var olduğu bir ortamda Hadrâmî

¹ *Debba*: Günümüzde Lübnan'ın Güney Valiliği'ndeki Tire İlçesi'nde, Tire'nin 7 kilometre doğusunda ve Beyrut'un 88 kilometre güneyinde bulunan küçük bir kasabadır.

seyyîdleri, bu dinî mozaikte kendilerine özgü bir yer edinmişlerdir ve Kerala'nın dini yaşamının önemli bir parçasını oluşturmuşlardır.

2.Hadramî Seyyidleri

Batısında Yemen, doğusunda Umman; ve kuzeyinde Dahne Çölü ile çevrili olan Hadramut şehri Arabistan'ın güney sahilinde yer almaktadır (Taşkın, 2013). Hz. Muhammed'in kızı Fatıma, kuzeni ve damadı Ali'ye dayanan ve Hadramî Seyyidleri olarak anılan soy, Hadramut'ta yaşamaktadır.

Orta Çağ'dan itibaren Seyyidlerin doğuya doğru göçlerinin ilk odak noktası Hindistan olmuştur. Hadramî seyyîdleri, 1220 yılında Hindistan'a yerleşimi başlatmış, Bijapur, Surat, Ahmedabâd, Broach, Haydarabâd, Delhi, Baroda, Malabar ve Bengal gibi önemli ticaret, kültürel ve siyasi merkezlere yerleşmişlerdir (Serjeant, 1957, s. 24).

Hadramî seyyîdlerinin İslami öğretileri önce Hindistan'a ve sonrasında da Güney Asya'ya aktardıkları görülmektedir. Bölgeye olan göçlerin artışı günden güne İslami öğretilerin hızla yayılmasına ivme kazandırmıştır (Sathar, 2015). Ünlü bilim insanı Andre Wink,

“"İndo-İslam Dünyasının Oluşumu" adlı yapıtında Yemenli Hadramîlerin Hint Denizi kıyılarında büyük ölçekte görüldüğünden bahsetmektedir. Onların ilk on yılda tüccar olarak geldiklerinden sonrasında da bu durumun büyük alimlerin ve sufilerin Seyyîd geleneği içindeki göçlerine dönüştüğü, Hadramî Seyyidlerinin büyük orandaki yayılımlarının 16. yüzyılda Gujarat'ta, 18. yüzyılda Kerala'da ve aynı şekilde Malay Adaları'nda gerçekleştiğini" ifade etmektedir” (Wink,1991, s. 1).

Hadramî Seyyîdlerinin ticaret ve dini yayma düşüncesi ile yaptığı göçler, Müslüman toplulukların kültürel yaşamında önemli değişimlere neden olmuştur. Hint Yarımadası'nın batı sahilinde yer alan ve Arap Denizi'ne kıyısı olan Kerala eyaletinin Malabar bölgesi seyyidlerin yoğun göçlerine ev sahipliği yapmıştır.

Hadramî Seyyidleri, Hint Okyanusu kıyısındaki halklarla kapsamlı bir değişim sürecini başlatmıştır. Özellikle okyanus boyunca cami, mezar ve okulların yer aldığı güzergâhlar oluşturulmuştur. Bu güzergâha bazıları *Sufi Tarikâti* adını verirken bazıları da *Alevî tarikâti* veya *Alevî Yolu* adını vermiştir (Zainul Abid, 2017, s. 3).

Günümüzde, Güney Hindistan'da Hadrami Seyyidlerinin izlerine hala rastlanmaktadır. Onların kültürel ve dini etkisi, bölgenin zengin İslam mirasında belirgin bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Hadramî Seyyîdlerinin Güney Hindistan'a olan göçleri, bölgenin tarihinde önemli bir yer tutar ve Hindistan'ın İslam varlığını ve çeşitliliğini zenginleştirmiştir.

Hadramî seyyîdleri, Hindistan'a yerleştikten sonra yerleştikleri bölgede kalmayarak ülke genelinde çeşitli eyaletlere gidip inançlarını tebliğ etmeye başlamışlardır. Hatta bunlardan

bir kısmının Filipinler, Java, Sumatra, Borneo gibi güney Asya'nın farklı bölgelerine yolculuklar yaptığı ve oralara yerleştiği görülmüştür (Sathar, 2015).

16. ve 19. yüzyıl arasında çoğunluğunun Yemen ve Buhara gibi Orta Asya bölgelerinden geldiği 30 Seyyid ailesi Kerala'ya ulaşmıştır. Bu ailelerin en önemli isimlerinden başta Seyyid Alevî olmak üzere, Seyyid Şeyh Cifrî, Seyyid Hasan Cifrî ve Seyyid Fazl sayılabilir. Özellikle Seyyid Alevî'nin Hindistan'a katkısı oldukça önemlidir. Alevî, Hindistan'daki Müslüman toplulukların dini, kültürel yönden gelişmelerinde ve eğitim görmelerinde etkili olmuştur (Hudawi & Abdul Jaleel, 2011).

Hadramîler yolculuklarını inanç, kültür ve İslam'ı yayma amaçlı gerçekleştirmiştir. Peygamberin sünnetlerini esas alan seyyidler, tıpkı onun Mekke'den Medine'ye yaptığı hicret hareketi gibi taşınmayı ve göçü yaşam döngülerinin birer parçası niteliğinde kabul etmişlerdir. Hadramîler dini saygınlıklarını ayrıcalıklı bir sosyal sınıf algısına dönüştürmüşlerdir. Bu nedenle, Endonezyalı Müslüman âlim Ali Badri'nin iddia ettiği gibi,

“Hadramî seyyidleri: Bütünleştiricilik ve Yemencilik olarak iki gruba ayrılmıştır. Bütünleştiricilik, kültürleşmeyi amaçlayan grubu ifade ederken Yemencilik grubu soyun saflığının korunması hususunda dayatmalarda bulunur. Yemenciler, Alevî olmayan eş ile evlenmeyi yasaklar; isimlerden önce saygınlık ifadesi olarak kullanılan seyyid veya habib sözcüklerini kullanarak Hz. Ali ve onun soyundan gelenleri, Alevî olanlarla olmayanları ayırıp net bir kimliğin oluşması hususunda ayrımcılığa gider” (Subchi, 2019, s. 7).

Hadramî sistemi, neseb fikrine bağlıdır. Bireyin şeceresi, nesebi ne kadar değerli olursa birey de o kadar yüksek tabakadan kabul edilir ve saygı duyulanlardan olur. En üst tabakadan kabul edilenler, Hz. Muhammed'in soyundan geldiğine inanılanlardır (Bang, 2003). Ticaretle de adını duyuran Hadrami sufileri, Arabistan'ın Güney kıyılarından Hint Okyanusu kıyılarına uzanan okyanus ticaret yollarının daha çok öne çıkmasına sebep olmuştur. Hadramutlu aileler Hadramut'tan göç edip Hint bölgesine yerleşerek kullanmış oldukları Arap dili ile kendi öğreti ve inançlarını örnek gösterilecek yaşamları ile çevrelerinde saygı görmüşlerdir (Ujampady, 2023). Yine Hindistan, Afrika ve Uzak Doğu ülkelerinde Hadrami Seyyidlerinin izine Muhammed b. Ali Bâ Alevî'nin kurduğu Aleviyye tarikâtı ile rastlamak mümkündür.

2.1. Abdullah b. Alevî el-Haddâd

Alevîyye tarikâtının kurucusu Abdullah b. Alevî el-Haddâd, Yemen'in Hadramut bölgesinde yaşamış 13. yüzyılın başlarında tasavvufa yönelen ilk Bâ Alevî Seyyidi olarak bilinen bir sâfidir (Punar, 2019). Benî Alevî, Âlu Alevî gibi isimlerle de anılan aile, Hadramut bölgesine hicri 4. asır başlarında yerleştikten sonra -Yemen lehçesinde “ibn” anlamında

kullanılan “bâ” izafesiyle- “Bâ Alevî” adıyla anılmış ve meşhur olmuştur. Alevî Seyyidleri Sünnîlik, Şâfîilik ve tasavvuf kültürünün bölge halkları arasında yayılmasında büyük rol oynamışlardır (Sakkâr, 1991).

2.2.Bâ Alevîyye Tarikâtı

Hadramut'un seçkin ailelerinden olan 1178-1255 yılları arasında yaşadığı düşünülen Muhammed İbn Ali İbn Muharnmed, Alevî tarikâtının kurucusudur. Alevî'nin soy şeceresi Ca'fer es-Sâdik aracılığı ile Hz. Ali'ye bağlanmaktadır. Alevîyye tarikâtına bağlı olanlar, Hadramut halkı gibi Şafii mezhebine mensup olup ilim ve takvâ sahibidirler. Çoğunluğu mutasavvif ve tarikât ehlinde oluşur. İdarecilerin ilgi ve saygısına mazhar olmuş ve idari kadrolarda görev almışlardır (Uludağ, 1989).

Hiz. Muhammed'in ilk dört halifeye değişik usullerle zikir telkininde bulunması ile mutasavvıfların anlayışına göre her birine birer tarikât nisbet edilmiştir. Sonradan ortaya çıkan bu tarikâtların kural ve kaideler doğrultusunda zikirlerine yön ve şekil verilmiştir.

Bu bakımdan Aleviyye olarak da adlandırılan bu tarikât Kur'an ve sünnet ekseninde bir harekettir. Bâ Alevîyye, tasavvufî geleneklere göre daha ılımlı bir anlayış benimsemektedir, Tasavvuf halkasında olanların halvet hallerini, dünyevi faaliyetlerden kopmalarını uygun bulmaz. Bâ Aleviyye tarikâtı mensubu kişiler, sosyal ve siyasi işlerin yönetiminde, Gazali (ö.1111)'nin dünya/ahiret hususundaki görüşlerini esas alarak her iki görüşe uyumlu bir yaşamın sürdürülmesini de desteklemektedir. Bu tarikât peygamberimizin yaşamını örnek alan bir anlayışla varlığını ortaya koymaktadır. Bu sebeptendir ki Bâ Alevîyye tarikâtı, Hint Müslümanları tarafından gündün güne daha çok sevilerek kabul görmüş Güney Hindistan'da hızla geniş kitlelere hitap etmiştir. 1890'da yayınlanan Seyyid Fazıl'a ait *Fuyusat el-İlâhîye* adlı eserinde Alevî Seyyidlerinin geçmişten eserin kaleme alındığı güne kadar ki süreçte yaşamış olan mevcut aile kayıtlarının bilgisine ulaşılmaktadır (Sathar ,1991). Bunun yanı sıra Bâ Alevîler'in İbnu'l-Arabî (1165-1240)'nin eserlerine karşı temkinli bir duruş sergiledikleri, bu tür eserlerin, havas ve irfânî hakikatlere vâkıf kişilerce anlaşılabilceği, bu sebeple de henüz yolun başındaki sâliklerin İbnu'l-Arabî'yi okumamalarını tavsiye edilmiştir (Bekçi, 2022). Bâ Alevîyye, Hindistan'da Hanefî mezhebi hâkim olmasına rağmen şâfîî mezhebinin yayılmasında öncülük etmişlerdir. Özellikle onları Cerât, Ahmedâbâd ve Mâlîbâr gibi bölgelerde ağırlıklı olarak görmek mümkündür (Bekçi, 2022).

Bâ Alevîler konusuna dair Türkiye'de çalışmaların son yıllarda yapıldığı görülmektedir: Buna göre Musthafa Ujampady tarafından *Güney Hindistan'da Tasavvufî Hareketler: Bâ Aleviyye Örneği* (Ankara Üniversitesi, 2023) adlı bir doktora tezi; Maruf Toprak, *Son dönem Aleviyye Şeyhlerinden Fadl b. Alevî'nin Hayatı ve Tasavvufî Görüşleri* (Uludağ Üniversitesi,

2018); Büşra Betül Pınar, *Abdullah b. Alevî el-Haddâd: Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı* (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 2019) başlığıyla yüksek lisans tezleri hazırlamışlardır. Tufan Buzpınar tarafından da *Abdülhamid II and Sayyid Fadl Pasha of Hadramawt; An Arab Dignitaries Ambitions* (1876-1900), başlıklı makale bahsedilebilecek çalışmalardandır (Ujampady, 2023).

Ujampady'nin "*Güney Hindistan'da Tasavvufî Hareketler: Bâ Alevîyye Örneği*" başlıklı tezi dört ana başlıktan oluşmakta olup Bâ Âlevîlerin Güney Hindistan'daki tüm faaliyetleri, statüleri, idarecilerle olan ilişkileri ve edebi kültürel oluşumları hakkında oldukça geniş ve kapsamlı bilgilere yer verilmiştir.

Hindistan'ın Kerala eyaletinde yaşamını sürdürmeye devam eden doktora tez sahibi Ujampady ile yaptığımız görüşmede kendisinin naklettiği bilgilere göre;

"Bâ Âlevîyye tarikatı taraftarları günümüzde Hint Müslümanları arasında Hindistan genelinde siyasi açıdan en etkin durumda olan kesimdir. Bu tarikat kendi içinde çok sayıda kollara da ayrılmaktadır. Bâ Âlevîyye tarikatı mensupları İngilizlerin sömürgeci tutumlarına karşı duruş sergilemişler, Hintlilerin hakları için Hintlilerle birlikte hareket etmişlerdir. Onlar Yemen bölgesini terk etmiş olsalar da Güney Hindistan sahillerinde asırlardır Yemenliler gibi giyimlerini, yeme içme kültürlerini devam ettirmişlerdir. İnançlarında müzik, müzik aleit ve semahın yer almadı Bâ Âlevîler yatsı namazına kadar camiilerde toplu zikirlerine devam etmektedirler."

Sonuç

Hadramî topluluklarına Güney Doğu Asya, Doğu Afrika ve Hint Okyanusu kıyılarına uzanan bölgelerde özellikle Gujarat, Goa, Haydarabad, Bhatkal, Malabar, Sumatra, Cava, Zanzibar ve Singapur'da rastlanılmaktadır. Hadramîlerin 12. yüzyılda Basra'dan Yemen'e 13. yüzyılda tüm dünyaya yayılmalarının ardından özellikle Hint coğrafyasına yaptıkları göçler özellikle 17. yüzyılda yoğunluk göstermiştir. Ticaret yoluyla bölgeye gelen Hadrâmî Seyyidleri, Hindistan'da İslam'ın yayılmasında ve derinlemesine anlaşılması hususunda önemli katkılarda bulunmuşlardır. Onların İslam'ı tanıtmaya ve anlatmaya çalışmaları tasavvufun Hindistan'da yayılmasında önemli bir rol oynamıştır.

Hadrâmî Seyyidleri ülkenin çeşitli bölgelerinde yerel kültürlerle güçlü bağlar kurmuş, her daim halkla etkileşim içinde olmuşlar. Günümüzde de Güney Hindistan'da yaşamlarını sürdüren İslam dininin tüm mezheplerine bağlı olan Müslüman halklar, Bâ Alevî tarikatını peygamber efendimizin soyundan gelmelerinden ötürü kabul etmek zorundadırlar. Farklı kültürel unsurların birleşiminden doğan alt kıtanın zengin kültür mirasına Hadramiler de kendi kültür, inanç ve dillerini aktararak katkı sağlamışlardır.

Kaynaklar

Bang, Anne, K. (2003). *Sufis and Scholars of Sea: The Family Networks in East Africa 1860-1925*, Routledge, 12.

Basuğuy, B. (2013). Babürlü İmparatorluğu'nun siyasi tarihi üzerine bir değerlendirme. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (BUSBED)*, 3 (5), 29-48.

Bekçi, S. (2022). *Bâ Alevî Tarikatı ve Temel Esasları* [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. Yök Tez.

es-Sakkâr, S. (1991). Bâ Alevî. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (C. 4, ss. 355-357). TDV Yayınları.

Farooqi, N. R. (1994). Delhi Sultanlığı. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (C. 9, ss. 130-132.). TDV Yayınları.

Hudawi, Z., & Abdul Jaleel, P. K. M. (2011, July). Hadrami diaspora in Indian Ocean territories, with special reference to Malabar. In *Shihab Tangal International Seminar, Calicut, India*.

Islamic History And Culture, Standart XI, Government Kerala Department of Education, State Council of Educational Research and Training. (2016). 115.

Macun, İ. (1990). Hindistan'da Türk-Müslüman Mimari. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 33 (1-2), 347-359.

Nabi, R. F. M. (2013). Hadramut Meselesi (akt. Ü. Taşkın). *Tarih Okulu Dergisi*, 2013 (XVI), 757-760.

Punar, B. B. (2019). *Abdullah b. Alevî el-Haddâd: Hayatı, eserleri ve tasavvuf anlayışı* [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Bayezit Üniversitesi]. Yök Tez.

Sarıcık, M. (2013). Cahiliye Döneminde Arap Yarımadası Panayırıları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (31), 109-140.

Serjeant, R. B. (1957). *The Saiyids of Hadramawt*. School of Oriental and African Studies, University of London.

Ujampady, M. (2021). A Sufi Cosmopolitan of 19th Century: An Extraordinary Journey of Fadl B. Alevi From South India to Istanbul. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi*, 5 (2), 218-231.

Ujampady, M. (2023). *Güney Hindistan'da tasavvufi hareketler: Bâ Aleviyye örneği* [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. Yök Tez.

Uludağ, S. (1989). Aleviyye. *TDV İslam Ansiklopedisi* (C. 2; s.370). TDV Yayınları.

Vital Statistics Division Department of Economics & Statistics, Annual İstatistic Report,(2020). <https://ecostat.kerala.gov.in/storage/publications/534.pdf>

Wink, A. (1990). *Al-Hind: the making of the Indo-Islamic world* (Vol. 2). Brill.

Yüksel, A. T. (1994). Yakın Doğu'da Ticaret Merkezleri ve Panayırlar. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (5), 309-334.